

SLOVENSKI GOSPODAR

Izhaja vsako sredo.
Cene: Letno Din 32.—, polletno
Din 16.—, četrtletno Din 9.—, ino-
zemstvo Din 61.—
Poštno-čekovni rač. 10.603.

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO

Uredništvo in upravnništvo: Maribor, Koroška 5.
Telefon 2113.

Cene inseratom: cela stran
Din 2000.—, pol strani Din 1000.—,
četrt strani Din 500.—, 1/8 strani
Din 250.—, 1/16 strani Din 125.—,
Mali oglasi vsaka beseda Din 1.20.

Kmet v krizi.

Naša država je poljedelska in zato je ko vse poljedelske države navezana na izvoz kmetijskih pridelkov, ako hoče svoje narodno gospodarstvo spraviti v ravnotežje. Ako bi vladale v Evropi normalne razmere, bi vse poljedelske države odvišek svoje kmetijske proizvodnje lahko prodale, ker evropski pridelki ne zadostujejo, da bi mogli kriti vse potrebe prebivalstva. V naši državi je pridelek pšenice, ječmena, ovs, koruze, vina, živine, govejega mesa večji kot lastna potreba. Ako bi Evropa bila dejansko gospodarska celina, ki bi v njej posamezne države izmenjevale med seboj višek proizvodnje (poljedelske bi izvažale agrarne pridelke ter uvažale industrijske izdelke, industrijske pa narobe), bi se v Evropi našel trg za naše kmetijske pridelke. Toda v Evropi je po posameznih državah po vojni zavladala avtaristična politika (avtarkija = samooskrba, samozadovoljnost, osamosvojitve). Države so skušale ter skušajo z zaščitno carino, s kontingenti (z določitvijo, koliko se sme uvoziti) in z različnimi deviznimi predpisi otežkočiti uvoz tujih kmetijskih pridelkov, da ohranijo lastno kmetijstvo, zagotovijo poljedelskim pridelkom dovoljne cene ter dvignejo pridelke na tako višino, da krijejo lastno potrebo.

V luči številk.

S to politikom je začela Italija. Sledila je Nemčija, Švedska, Čehoslovaška in skoro vse evropske države. Italija je s takozvano »žitno vojno« po dobro premišljenem večletnem načrtu pridelek pšenice tako zvišala, da je postala

skoro neodvisna od inozemstva. Dočim je prejšnja leta uvažala okoli 22 milijonov kvintalov pšenice, je l. 1933 uvozila samo še nekaj nad 2% milijona. Nato je Italija prešla na zaščito domače živinoreje. Uspela je v toliko, da je iz l. 1932 krila 85% svoje potrebe živine in mesa iz lastne produkcije. Ko se je trgovinska pogodba med Jugoslavijo in Italijo revidirala l. 1932 in 1934, je Italija dosegla takšno povišanje uvoznih carin na živino, da se izvoz živine ne izplača, razen morda za najslabše vrste, ki itak nimajo cene. V takoimenovani »trikotni pogodbi« med Italijo, Avstrijo in Madžarsko je Italija obema državama priznala velike ugodnosti. Madžarska izvažala pšenico skoro nemejeno v Avstrijo, v Italijo pa izvažala veliko več živine nego mi. Avstrija izvažala v Italijo v povečanih količinah zlasti les; izvoz avstrijskega lesa v Italijo je že l. 1933 znašal po vrednosti nad 33 milijonov šilingov.

Pomen lesa je jako velik za naše gospodarstvo zlasti v Sloveniji. Zato pa propadanje izvoza lesa hudo zadeva osobito naše kraje. Pred svetovno vojno je bilo iz Slovenije izvoženega na leto nad 700.000 kubičnih metrov stavnega in rezanega lesa v vrednosti okoli 32 milijonov zlatih kron (nad pol milijarde dinarjev), l. 1932 pa samo okoli 380.000 kubičnih metrov v vrednosti 70 milijonov dinarjev. Ko pa je koncem aprila 1934 stopila v veljavo nova italijanska carinska tarifa, ki je carino na naš les jako povišala, naš izvoz še bolj rapidno pada. Z njim padajo cene lesa. Cene lesa na panju dosejajo komaj 1.50—3 zl. din., pred voj-

no pa so znašale 8—11 dinarjev v zlatu.

Posledica za našo ožjo domovino.

O trgovini z lesom smo ravnokar govorili! Na njej je zainteresirana vsa Slovenija. Druga vevažna gospodarska panoga za našo ožjo domovino je živinoreja. Pred svetovno vojno je bilo iz naše domovine izvoženih proti severu in proti jugu na leto okoli 32.000 glav goveje živine. Cena je takrat bila v skladu s pridelovalnimi stroški; za vole se je plačevala za 1 kg 1 zlata krona, to je sedaj skoro 18 dinarjev. Danes pa je cena volom v Sloveniji 3 $\frac{1}{2}$ —4 $\frac{1}{2}$ dinarjev za 1 kg, redko višja. Leta 1933 pa je bilo iz cele Jugoslavije izvoženih 109.000 glav govedi, iz Slovenije kakšnih 1000 glav. Izvoz iz Slovenije je torej padel po denarni vrednosti pri živini za 98%, torej na 2% predvojnega izvoza; pri lesu za 86%, torej na 14% predvojnega izvoza. Ker nazaduje izvoz živine v celi državi, je začela slabejša živina iz južnih krajev, ker se ne more prodati v tuje države, pritiskati na ceno boljše živine pri nas. Kar se dostaja vina, je pred vojno sama Spodnja Štajerska izvažala letno okoli 85.000 hl; sedaj pa se v Slovenijo uvažata ranejša vino ne samo iz Dalmacije, marveč tudi iz Banata. Tudi glede na druge pridelke čuti mali slovenski kmet, ki prideluje veliko dražje in težje ko slavonski, banaški in mačvanski kmet, pritisk iz teh krajev na ceno svojih kmetijskih pridelkov. Cene padajo, drugi stroški rastejo, kmet se gospodarsko pogreza vedno globlje. Ker predstavlja kmet 65% prebivalstva v Sloveniji, vleče njegovo pogrezanje za seboj v prepad tudi

K preosnovi avstrijske vlade. Od leve proti desni: kancelar dr. Dollfuss; podkancelar knez Starhemberg; major Fey, generalni komisar za pobijanje državi nevarnih nakan; državni tajnik za zunanje zadeve Tauschitz, doslej poslanik v Berlinu.